

Yaşlılarda Ev Kazalarının Belirlenmesi Ve Ev Kazalarının Önlenmesine Yönelik Çözümlenmeleri

Miskin BULGAK¹, Alaattin ALTIN^{2*}, İlknur AYDIN AVCİ²

¹Siirt İl Sağlık Müdürlüğü, Siirt Devlet Hastanesi, Siirt, Türkiye

²Evde Hasta Bakımı Hemşireliği/ Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye

*Corresponding author: altin.alaattin@gmail.com

+Speaker: altin.alaattin@gmail.com

Presentation/Paper Type: Oral / Tam Metin

Özet- Amaç: Bu araştırma kırsal bir bölgede yaşayan 60 yaş ve üzeri yaşlıların ev kazalarının belirlenmesi ve ev kazalarının önlenmesine yönelik çözümlenmelerini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Yöntem: Kesitsel araştırma ilkelerine uygun olarak yapılan bu araştırma Samsun ili 19 Mayıs İlçesi kırsal bir bölgede yaşayan Nisan- Haziran 2018 tarihleri arasında araştırmaya katılmayı kabul eden, iletişim kurulabilen, görme ve işitme engeli bulunmayan 60 yaş ve üzeri toplam 113 yaşlı birey ile yapılmıştır. Araştırmanın verileri literatür taranarak hazırlanan "Veri Toplama Formu" aracılığı ile toplanmıştır. Veri toplama formu; yaşlıların sosyo-demografik özelliklerini içeren 13 soru, yaşlılık problemlerini içeren 10 soru, ev kazaları yaşama durumlarını içeren 6 soru ve ev kazaları ile ilgili eğitim alma durumlarına yönelik 6 sorudan oluşan toplam 35 soru içermektedir. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzdeler ve Ki-Kare (X²) testi kullanılmıştır. Bulgular: Araştırmaya katılanların yaş ortalaması 72.3±8.7 (min-max=60-100) olup araştırmaya katılanların %52.2'si erkektir. Katılımcıların %54.9'u ilköğretim, %1.8'i üniversite mezunu olup %69.9'u evlidir. Araştırmaya katılanların %99.1'nin sağlık güvencesine sahip olup %64.6'sının kronik bir rahatsızlığı bulunmaktadır. Yaşlıların %29.2'si eşi ve çocukları ile birlikte yaşarken %8'i yalnız yaşamaktadır. Katılımcıların %55.8'si yürüme güçlüğü yaşarken %75.2'si kendini güçsüz ve bitkin hissettiğini ifade etmiştir. Yaşlıların %67.9'u daha önce ev kazası yaşadığını ve bu kazanın %56.6'sının düşme, %18.4'ünün ise yanma olduğunu ifade etmişlerdir. Yaşlıların kazalardan korunmak için %22.1'i baston kullandığını, %20.4'ü diğer aile üyelerinden yardım aldığını, %12.4'ü hiçbir önlem almadığını ifade etmiştir. Yaşlıların %40.7'si ev kazaları hakkında bilgi sahibi olmadıklarını ve %92.0'ı ev kazaları hakkında eğitim almadığını belirtmiştir. Sonuç ve Öneri: Yaşlıların ev kazası geçirdiği ve ev kazası ile ilgili bilgi eksikliklerinin olduğu saptanmıştır. Yaşlıların ev kazalarına yönelik farkındalıklarının artırılması, güvenli davranışlarının ve ev kazalarının önlenmesine yönelik çözümlenmelerinin desteklenmesi, kazaların önlenmesinde ve yaşlıların sağlıklı bir yaşlılık dönemi geçirmelerinde büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ev kazaları; Önleme; Yaşlılık

I. GİRİŞ

Yaşlılık yaşam sürecinin doğal kaçınılmaz dönemlerinden birisidir [1]. Yaşlılık kronolojik yaşın ilerlemesiyle birlikte biyolojik, psikolojik ve sosyolojik boyutlar kazanan bir süreçtir. Zaman faktörüne bağlı olarak yaşlılık, kişinin değişen çevreye uyum sağlama gücü ile organizmanın iç ve dış etmenler arasında denge sağlama potansiyelinin azalması şeklinde tanımlanabilir [2], [3]. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), yaşlılığı kişinin çevreye uyum sağlama yeteneğinin yavaş yavaş azalması" olarak tanımlamaktadır [4], [5].

Dünya nüfusu içinde 60 yaş ve üzeri bireylerin sayısı 1950 yılında 200 milyon iken 2000 yılında bu sayı 590 milyon ulaşmıştır. Ayrıca 60 yaş ve üzeri bireylerin sayısı 2025 yılında 1 milyar 100 bin, 2050 yılında 2 milyar olması beklenmektedir. DSÖ en yaşlı bölgenin %11.1 olan yaşlı nüfus oranıyla Avrupa bölgesi olduğunu bildirmiştir [6]. Diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de yaşlı nüfusta artış beklenmektedir. Türkiye İstatistik Kurumunun 2016 yılı kayıtlarına göre Türkiye nüfusu 79.814.871 olmakla birlikte 6.651.503 kişi (%8,3) 65 ve üzeri yaş grubunda yer almaktadır.

Bununla birlikte Türkiye'de 65 yaş üzeri nüfus toplam nüfusun 2030 yıllarında %10,8'ini, 2040 yıllarında %13,6'sını ve 2050 yıllarında ise %17,3'ünü oluşturması beklenmektedir [7].

Yaşlanma ile birlikte görme, işitme, iskelet sistemi, beyin ve diğer vücut sistemlerinde meydana gelen değişimler fizyolojiktir. Fizyolojik değişimler ile birlikte meydana gelen olumsuz etkiler nedeniyle yaşlıların hareket kabiliyeti sınırlanmalar olmaktadır. Bu durum sonucunda yaşlıların ev içindeki ve ev dışındaki yaşamında kısıtlılıklar, sosyal çevresinde daralma meydana gelmektedir [8]. Yaşlılardaki bu fizyolojik değişiklikler, yaşlıların evde daha fazla vakit geçirmesine sebep olmakta ve buna paralel olarak da ev kazası geçirme riskinin artmasına neden olmaktadır [1].

Kaza "önceden planlanmayan ve öngörülemeyen bir zamanda ortaya çıkan, can ve mal kaybı ile sonuçlanan kötü olay" ve "bilinen yanlış davranış ve ihmaller ya da nedenler zincirinin son halkası olup daha önce alınacak önlemlerle kaçınılabilir ve korunulabilir bir olay" olarak tanımlanabilir [10]. Ev kazaları ise evde veya evin bulunduğu çevrede meydana gelen kazalar olarak tanımlanmaktadır. Kazalar, tıbbi, sosyoekonomik ve hukuki sorunlarla kendini gösteren,

toplum sağlığını tehdit eden önemli sorunlardan bir tanesidir. Ev kazalarında en önemli risk grubunu yaşlılar, engelliler ve çocuklar oluşturmaktadır [11]. Ev kazaları yaşlı bireylerde en önemli sakatlık ve ölüm nedenleri arasında dördüncü sırada yer almaktadır [1]. Yaşlılıkta kronik hastalıklar, görme, işitme ve fiziksel yetersizliklerin gündeme gelmesi ile kazalarda morbidite ve mortalite açısından önemli bir halk sağlığı sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır [9].

Yapılan çalışmalara bakıldığında, yaşlılık döneminde ev kazalarının sık görüldüğü ve ev kazalarının içinde düşmelerin ilk sırada geldiği görülmektedir [1], [12], [13], [14], [15]. Yaşlılarda düşmeye sebep olan nedenler arasında; postüral dengeyi sağlayan vestibüler sisteminde, yürüme, denge ve kardiovasküler fonksiyonlarda yaşın artmasına bağlı bozulmalar sayılabilir. Bu bozulmalara ilave olarak; görme ve işitmenin bozulması, hastalıklar, ilaçlar ve ortostatik hipotansiyon gibi faktörler düşmelere yol açmaktadır. Yapılan çalışmalara bakıldığında yaşlıların hastalık sayısı arttıkça ev kazası ve düşme sıklığının da arttığı dikkat çekmektedir [16], [17]. Ayrıca yaşlıların yaşadıkları ev ortamındaki yetersizlikler ve gerekli önlemlerin alınmaması da düşmelerde etkili olmaktadır. Normalde erişkinler için tehlike oluşturmayacak birçok koşul, yaşlılar için tehlikeli olabilmektedir [18], [19]. Yaşlılarda daha fazla mortalite ve morbiditeye neden olan düşmeler, genel fonksiyonların azalmasına da neden olarak, yaşlıların bağımlı bir yaşam sürdürmelerine neden olmaktadır. Bu durum uzun dönem bakım gerektirerek erken ölüm riskini artırmaktadır [17].

Gerekli önlemlerin alınması ile yaşlı bireylerde ev kazalarına ve düşmelere yönelik birçok risk faktörü ortadan kaldırılabılır ve yaralanma riski azaltılabilir. Yaşlılarda ev kazalarını ve düşmeleri önlenmeye yönelik yapılacak temel girişimler; yaşlı bireyin düşme riskini belirlemek, belirlenen risk faktörlerine göre uygun önlemler almak; yaşlının denge, yürüyüş, hareket ve fonksiyonel bağımsızlığı interdisipliner bir yaklaşımla geliştirmek şeklinde sıralanabilir [20].

Yaşlı bireylerin ve güvenliğini sağlayarak ev kazalarını önleyici tedbirler almak halk sağlığı hemşiresinin görev ve sorumlulukları arasında yer almaktadır. Halk sağlığı hemşiresi, yaşlı bireylerin evde bakım gereksinimlerini değerlendirirken, aynı zamanda ev koşullarını ve bunların yaşlının güvenliğine ve kullanımına uygunluğunda değerlendirmelidir [21]. Bu bağlamda yaşlı bireylerin ev kazaları ve ev kazalarına yönelik riskli davranışlarının belirlenmesi, kazalara yönelik bireysel farkındalığın sağlanması ve koruyucu önlemlerin geliştirilmesi açısından önem taşımaktadır [22].

Bu araştırma kırsal bir bölgede yaşayan 60 yaş ve üzeri yaşlıların ev kazalarının belirlenmesi ve ev kazalarının önlenmesine yönelik çözümlemelerini tespit etmek amacıyla yapılmıştır.

II. MATERYAL VE METOD

Araştırmanın Şekli

Bu araştırma kesitsel araştırma ilkelerine uygun olarak yapılmıştır.

Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman

Araştırma Samsun ili 19 Mayıs İlçesinde kırsal bir bölgede yaşayan yaşlı bireyler ile Nisan- Haziran 2018 tarihleri arasında yapılmıştır.

Araştırmanın Örneklemi

Araştırma Samsun ili 19 Mayıs İlçesinde kırsal bir bölgede yaşayan araştırmaya katılmayı kabul eden, işitme ve konuşma problemi olmayan, iletişim kurulabilen 60 yaş ve üzeri toplam 113 yaşlı birey ile yapılmıştır.

Veri Toplanma Formu

Araştırmanın verileri literatür taranarak [1] [11] [22] [26] [27] [28] hazırlanan "Veri Toplama Formu" aracılığı ile toplanmıştır. Veri toplama formu; yaşlıların sosyo-demografik özelliklerini içeren 13 soru, yaşlılık problemlerini içeren 10 soru, ev kazaları yaşama durumlarını içeren 6 soru ve ev kazaları ile ilgili eğitim alma durumlarına yönelik 6 sorudan oluşan toplam 35 soru içermektedir.

Veri Toplama Formunun Uygulanması

Veriler, yaşlı bireyler ile yüz yüze görüşülerek veri toplama formunun doldurulması ile elde edilmiştir. Veri toplama formunun uygulanması ortalama 15-20 dakika sürmüştür.

İstatistiksel Analiz

Araştırmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesinde SPSS 20,0 (Statistical Package for Social Sciences) istatistik paket programı kullanılmıştır. Araştırma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistikler, frekans ve yüzde (%) olarak ifade edilmiştir. Gruplar arası karşılaştırma yapılırken Ki-Kare (X^2) testi kullanılmıştır. Gruplar arası ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına p değerlerine göre karar verilmiş ve istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın Etik İlkeleri

Araştırmaya başlanmadan önce araştırmanın etik açıdan uygunluğunun değerlendirilmesi için Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kuruluna başvurulmuş ve izin alınmıştır (2019-418).

Araştırmaya katılan yaşlı bireylere, araştırmanın amacı ile ilgili bilgi verilmiş, gönüllü olanların çalışmaya dahil edilmeleri sağlanarak yazılı onam formu okutulmuş, okunmuş ve izinleri alınmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıklar

Samsun ili 19 Mayıs ilçesinde ikamet etmek, olarak belirlenmiştir.

III. BULGULAR

Araştırmaya katılan yaşlı bireylerin yaş ortalaması 72.3 ± 8.7 (min-max=60-100) olup %52.2'si erkek, %47.8'i kadındır. Yaşlı bireylerin %38.9'u okuz yazar olmayıp, %54.9'u ilkökul mezunu, %4.4'ü lise mezunu ve %1.8'i üniversite mezunudur. Katılımcıların %69.9'u evli, %30.1'i ise bekarıdır. Katılımcıların %99.1'i sağlık güvencesine sahipken %0.9'u sağlık güvencesine sahip değildir. Yaşlı bireylerin %64.6'sı kronik hastalığa sahipken %35.4'ünde kronik hastalık yoktur. Yaşlı bireylerin %38.1'i eşi ile, % 23.1'i çocukları ile, %29.2'si eşi ve çocukları ile, %0.9'u akrabaları ile, %8.0'ı ise yalnız yaşamaktadır.

Çalışma kapsamına alınan yaşlı bireylerin %61,1'inin görme gücünde azalma varken %38,9'unun görme gücünde azalma yoktur. Yaşlıların %51,3'ü gözlük kullanmakta %48,7'si kullanmamaktadır. Yaşlıların %26,5'inin işitme gücünde azalma varken %73,5'inin işitme gücünde azalma yoktur. Yaşlıların %0,9'u işitme cihazı kullanmakta %99,1'i kullanmamaktadır. Katılımcıların %54,9'unda unutkanlık problemi varken %45,1'inde yoktur. Yaşlıların %55,8'i yürüme güçlüğü yaşarken %44,2'si yaşamamaktadır.

Yaşlıların %31.0'ı karanlığa uyum göstermede zorluk yaşarken %69.02'i zorluk yaşamamaktadır. Yaşlıların %75,2'si kendini güçsüz ve bitkin hissederken %24,8'si kendini güçsüz ve bitkin hissetmemektedir.

Tablo 1. Yaşlıların ev kazası geçirme durumları ve kazalardan korunmak için aldıkları önlemler (n=113)

	n	%
Son bir yılda ev kazası geçirme durumu		
Evet	76	67,9
Hayır	37	32,1
Ev kazasının türü (n=76)*		
Düşme	43	56.6
Çarpma	11	14.5
Yanma	14	18.4
Zehirlenme	8	10.5
Kaza sonrası ilk başvuru yeri*		
Sağlık kurumu	61	80.3
Aile Hekimi	2	2.6
Başvuru yapılmamış	13	17.1
Kazanın yaşandığı mevsim*		
Kış	30	39.4
İlkbahar	16	21.1
Yaz	18	23.7
Sonbahar	12	15.8
Kazalardan korunmak için alınan önlemler**		
Önlem almıyor	14	12,4
Dikkat etme	30	26,5
Diğer aile üyelerinden yardım alma	23	20,4
Baston kullanma	25	22,1
Tutunarak yürüme	23	20,4

*Sayı ve yüzdeler kaza geçirenler üzerinden alınmıştır

**Birden fazla şık işaretlenmiştir.

Araştırmaya katılan yaşlıların %67.9'u son bir yıl içerisinde ev kazası geçirmiştir. Ev kazası türlerine bakıldığında ise %56.6'sının düşme, %18.4'ünün yanma olduğu görülmektedir. Ev kazası yaşayan yaşlıların kaza sonrası %80.3'ünün ilk başvuru yaptıkları yer bir sağlık kurumu olup %17.1'i ise hiç bir yere başvuru yapmamıştır. Yaşlıların %39.4'ü ev kazasını kış mevsiminde yaşarken, %23.7'si yaz mevsiminde yaşamaktadır. Kazalardan korunmak için alınan önlemlere bakıldığında; %22.1'i baston kullandığını, %20.4'ü tutunarak yürüdüğünü ve %12.4'ü ise önlem almadığını belirtmiştir (Tablo 1).

Tablo 2. Yaşlıların ve aile üyelerinin ev kazaları ile ilgili bilgi sahibi olma durumları

	n	%
Ev kazaları hakkında bilgi sahibi olma durumu		
Evet	67	59,3
Hayır	46	40,7
Ev kazaları hakkında eğitim alma durumu		
Evet	9	8,0
Hayır	104	92,0
Ev kazaları hakkında eğitim almak isteme durumu		
Evet	16	14,2
Hayır	97	85,8

Eğitim alınmak istenen konular (n=16)		
Düşme	3	18.7
Yanıklar ve Tedavisi	2	12.5
Soba zehirlenmesi ve elektrik çarpması	5	31.2
Gıda zehirlenmesi ve çeşitli böcek ısırması	1	6.4
Kesici delici aletler	5	31.2
Aile üyelerinin ev kazaları hakkında bilgi sahibi olma durumu		
Evet	63	55,8
Hayır	50	44,2
Aile üyelerinin ev kazaları hakkında eğitim alma durumu		
Evet	26	23,0
Hayır	87	77,0

Yaşlı bireylerin %59.3'ü ev kazaları hakkında bilgi sahibi olduklarını ve %8.0'ı ev kazaları hakkında eğitim aldıklarını belirtmişlerdir. Yaşlı bireylerin %14.2'si ev kazaları ile ilgili eğitim almak istediklerini, %31.2'si soba zehirlenmesi ve elektrik çarpması, %31.2'si kesici delici aletler ve %18.7'si düşme konuları ile ilgili eğitim almak istediklerini belirtmişlerdir. Yaşlı bireylerin aile üyelerinin %55.8'i ev kazaları hakkında bilgi sahibi olduğu ve %23.0'ının ise ev kazaları hakkında eğitim aldığı belirlenmiştir (Tablo 2).

Tablo 3. Yaşlıların bazı kişisel özellikleri ile ev kazası yaşama durumlarının karşılaştırılması

Özellikler	Ev kazası geçirme durumu				X ²	p
	Evet		Hayır			
	n	%	n	%		
Görmede azalma						
Evet	53	76.8	16	23.2	7.346	0.007
Hayır	23	52.3	21	47.7		
İşitme kaybı						
Evet	25	83.3	5	16.7	4.794	0.029
Hayır	51	61.4	32	38.6		
Karanlığa uyum göstermede zorlanma						
Evet	31	88.6	4	11.4	10.461	0.001
Hayır	45	57.7	33	42.3		
Kendini güçsüz ve bitkin hissetme						
Evet	62	72.9	23	27.1	5.034	0.025
Hayır	14	50.0	14	50.0		
Kronik hastalığa sahip olma						
Evet	51	69.9	22	30.1	0.636	0.425
Hayır	25	62.5	15	37.5		
Ev kazaları hakkında bilgi sahibi olma durumu						
Evet	40	59.7	27	40.3	4.266	0.039
Hayır	36	78.3	10	21.7		

Yaşlı bireylerin görmede azalma, işitme kaybı, karanlığa uyum göstermede zorlanma, kendini güçsüz ve bitkin hissetme ve ev kazaları hakkında bilgi sahibi olma durumları ile ev kazası yaşam durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır (p<0,05). Yaşlı bireylerin kronik hastalığa sahip olma durumları ile ev kazası yaşam durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir (p>0,05) (Tablo 3).

IV. TARTIŞMA

Yaşlılarda ev kazalarının belirlenmesi ve ev kazalarının önlenmesine yönelik çözümlenmelerinin araştırıldığı bu çalışmada elde edilen bulgular bu bölümde tartışılacaktır.

Araştırma kapsamına alınan yaşlıların %67,9'unun son bir yıl içerisinde ev kazası geçirdiği saptanmıştır. Dağhan ve ark. (2017)'in çalışmasında yaşlıların %27,1'inin, Ortabağ ve ark. (2011)'in çalışmasında %40,0'inin, Tortumluoğlu ve ark. (2005)'in çalışmasında %29,0'unun, Erkal'ın (2005) çalışmasında yaşlıların %27,7'sinin son bir yıl içinde, Şahbaz ve Tel'in (2006) yapmış oldukları çalışmada yaşlıların %34,3'ünün son üç ay içerisinde ev kazası geçirdikleri saptanmıştır. Çalışma sonuçları diğer çalışmalar ile benzerdir. Yaşlıların son bir yıl içerisinde en az bir defa ev kazası yaşadıkları ve ev kazalarında risk grubu içerisinde oldukları görülmektedir.

Yaşlıların geçirdiği ev kazası türüne bakıldığında %56,6 oranında düşme olduğu görülmektedir. Ev kazaları ile ilgili yapılan diğer çalışmalara bakıldığında ev kazalarında düşmeler ilk sırada yer almaktadır. Ortabağ ve ark. (2011)'in çalışmasında %76,6, Tortumluoğlu ve ark. (2005)'in çalışmasında %75,9, Şahbaz ve Tel'in (2006) çalışmasında %72,8, Dağhan ve ark. (2017)'in çalışmasında %72,2, Erkal'ın (2005) çalışmasında %60,5 ve Okuyan ve Bilgili (2018)'nin çalışmasında %49,2 oranı ile ev kazası geçirdiğini belirten yaşlılar arasında en fazla geçirilen ev kazasının düşme olduğu görülmektedir. Çalışmada elde edilen bulgular literatür ile benzerlik göstermektedir. Ev kazalarında düşmelerin çok olması yaşlıların denge ve yürüme sorunları, görme ve işitme problemleri, karanlığa uyum göstermede zorlanma, kendini güçsüz ve bitkin hissetme gibi tüm vücuttaki sistemlerin fonksiyonelliğinin azalmasından kaynaklanıyor olabilir.

Araştırmaya dahil edilen yaşlıların 39,4'ünün ev kazalarını kış mevsiminde geçirdikleri saptanmıştır. Tortumluoğlu ve ark. (2005)'in çalışmasında yaşlıların %59,0'ı ev kazasını kış mevsiminde geçirdikleri tespit edilmiştir. Aynı şekilde Erkal'ın (2005) çalışmasında da yaşlılar arasında kış mevsiminde (%47,7) kaza geçirdiğini belirtenler en yüksek orandadır. Bu durum yaşlıların soğuk hava şartları nedeniyle kış mevsiminde evde daha fazla vakit geçirmeleri ile ilgili olabilir.

Çalışma kapsamındaki yaşlıların %12,4'ünün ev kazalarından korunmaya yönelik her hangi bir önlem almadıkları saptanmıştır. Tortumluoğlu ve ark. (2005)'in çalışmasında yaşlıların %52,1'inin, Dağhan ve ark. (2017)'in çalışmasında yaşlıların %94'ünün ev kazalarını önlemeye yönelik her hangi bir önlem almadıkları belirlenmiştir. Çalışmadaki bu bulgular diğer çalışmalar ile benzerlik göstermemektedir. Bu durum yaşlıların ev kazalarına yönelik farkındalıklarının arttığını göstergesi olabilir.

Araştırma kapsamındaki yaşlılarda görmede azalma, işitme kaybı, karanlığa uyum göstermede zorlanma ve kendini güçsüz ve bitkin hissetme durumları ile ev kazası yaşam durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (p<0,05). Yaşlıların ev kazası geçirmelerinde görmede azalma, işitme kaybı, karanlığa uyum göstermede zorlanma ve kendini güçsüz-bitkin hissetme durumlarının etkili olduğu görülmektedir. Yaşlılıkta, görme, işitme, diğer fiziksel yetersizlikler ve kronik hastalıkların meydana gelmesi yaşlıların hareket kabiliyetini azalttığı ve ev ortamında dahaz

fazla zaman geçirmesine neden olduğu için ev kazası geçirme riskini de arttırmaktadır [23][24][25][28].

V. SONUÇLAR

Yaşlıların son bir yıl içinde %67,9'unun ev kazası geçirdiği ve ev kazalarında en yaygın (%56,6) düşmelerin yaşandığı saptanmıştır. Kaza sonrası ilk başvuru yerinin %80,3 oranında sağlık kurumu olduğu belirlenmiştir. Yaşlıların %20,4'ü ev kazalarını önlemeye yönelik Diğer aile üyelerinden yardım aldığı, %22,1'inin Baston kullandığı saptanmıştır. Yaşlıların %59,3'ünün ev kazaları hakkında bilgi sahibi oldukları belirlenmiştir. Görmede azalma, işitme kaybı, karanlığa uyum göstermede zorlanma ve kendini güçsüz ve bitkin hissedendenlerin ev kazası geçirme oranlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Bu sonuçlar doğrultusunda; yaşlılara, aile üyelerine ve bakım vericilere ev kazaları ve ev kazalarını önlemeye yönelik yapılması gereken girişimler hakkında eğitim verilmesi önerilmektedir.

kAYNAKLAR

- [1] M. Şahbaz ve H. Tel. "Evde yaşayan 65 yaş ve üzeri bireylerin günlük yaşam aktivitelerindeki bağımlılık durumu ile ev kazaları arasındaki ilişkinin incelenmesi.", Turkish Journal of Geriatrics, 2006; 9 (2): 85-93.
- [2] Tufan İ. Antik Çağdan Günümüze Yaşlılık. İstanbul: Aykırı Yayıncılık, 2002:87.
- [3] Tufan İ. Yaşlanan dünyada bir delikanlı: Türkiye. Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi 2001;12(3):27-49.
- [4] Kutsal Y. Yaşlanan insan ve yaşlanan toplum. Hacettepe Toplum Hekimliği Bülteni 2003;3-4:1-6.
- [5] Kurt G. ve ark., Yaşlıların sorunları ve yaşam memnuniyeti, Adli Tıp Dergisi / Turkish Journal of Forensic Medicine, Cilt / Vol.:24, Sayı No:2, 2010.
- [6] Karadakovan, A. Yaşlılık. Dahili ve cerrahi hastalıklarda bakım (Ed: Karadakovan A., Aslan E. F.). Ankara: Nobel Kitapevi. 2010.
- [7] Akın, A. (2012). Toplumsal cinsiyet ve yaşlılık. Yaşlı sağlığı sorunlar ve çözümler (Ed: Aslan, D. ve Ertem, M.) 1. Baskı. Ankara: Palme Yayıncılık. ISBN: 978-975-97836-1-7.
- [8] Güler Ç. Ve Akın L., Halk sağlığı temel bilgiler. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 2006
- [9] Atman C.Ü, ve ark., Manisa Muradiye Sağlık Ocağı bölgesinde yaşlılarda kaza sıklığı ve kaza ile ilişkili faktörler, Turkish Journal of Geriatrics, 2007, 10(2), 83-87.
- [10] Kıran S. ve ark., Kazalar ve toplum sağlığı yönünden önemi. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, 2001, 10,2: 50-1.
- [11] Tortumluoğlu G. ve ark., Yaşlılarda ev kazaları prevalansı ve etkileyen faktörler. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 2005. 8(2), 22-31.
- [12] Doğan H. ve ark., Samsun'da Yaşlılar Arasında Ev Kazaları Sıklığı ve Etkileyen Faktörler. Turkish Journal of Medical Science. 2010, 40(4), 651-658.
- [13] Altıparmak S, ve Horasan GD. Huzurevlerinde Kalan Yaşlılarda Kaza Sıklığı ve Kaza İle İlişkili Faktörler. Turkish Journal of Geriatrics. 2012, 15(3), 292-298.
- [14] Sarıtaş A ve ark., Acil Servislerde Geriatrik Hastalara Yaklaşım. Acil Tıp Uzmanları Dergisi. 2013, 12, 93-97.
- [15] Şahin H. ve Erkal, S. Yaşlıların Ev Kazası Geçirme Durumlarının ve Düşme Davranışlarının Değerlendirilmesi. Türk Geriatri Dergisi. 2016, 19(3), 195-202.
- [16] Naharcı İ. ve Doruk H. Yaşlı Popülasyonda Düşmeler. TAF Prev Med Bull. 2009, 8(5), 437-444.
- [17] Şencan İ. ve ark., Halk Sağlığı Sorunu Olarak Yaşlılık Dönemi Düşmeleri. Yeni Tıp Dergisi. 2011, 28(2), 79-82.
- [18] Çamur D. ve Vaizoğlu SA., Sağlıklı Yaşlanma İçin Çevre. D. Aslan, ve M. Ertem (Ed.). Yaşlı Sağlığı Sorunlar ve Çözümler (s.31-36). Ankara: Palme Yayıncılık. 2012.

- [19] Kalıncara V. Yaşlıların Antropometrik Ölçülerinin İç Mekan Tasarımına Uygulanması. Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi. 2015, 2, 98-113.
- [20] Erdil F ve Bayraktar N. Yaşlı Bireylerde Kas İskelet Sorunlarına Yönelik Hemşirelik Yaklaşımları. İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi. 2010, 18(2), 106-113.
- [21] Erci B. Halk Sağlığı Hemşireliği. Anadolu Nobel Kitapevleri: Elazığ. 2016
- [22] Ortabağ T. ve ark. Özel bakım merkezinde yaşayan yaşlı bireylerin ev kazalarına yönelik riskli davranışlarının belirlenmesi. Gulhane Medical Journal, 2011, 53(3).
- [23] Atman, C.Ü., Dinç, G., Oruçoğlu, A., Oğurlu, H. ve Ecebay, A. (2007). Manisa Muradiye Sağlık Ocağı bölgesinde yaşlılarda kaza sıklığı ve kaza ile ilişkili faktörler, Turkish Journal of Geriatrics, 10(2), 83-87.
- [24] Hong, W., Naiji, L., Chenguang, W. ve Xinming, T. (2017). Casual effects of informal care and health on falls and other accidents among the elderly population in China. Qual Life Res, DOI 10.1007/s11136-017-1665-7.
- [25] Meriç, M. & Oflaz, F. (2007). Yaşlı bireylerin düşme yaşantısıyla ilgili algıları ve günlük yaşamlarına etkisi üzerine niteliksel bir çalışma. Türk Geriatri Dergisi, 10, 19-23.
- [26] Okuyan, B., & Bilgili, N. (2018). Yaşlılarda Mobilite ve Düşme Davranışları: Bir Huzurevi Çalışması. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi, 15(1), 1-8.
- [27] Dağhan, Ş., Arabacı, Z., & Hasgül, E. Yaşlılarda Ev Kazalarının Bilişsel Durum Ve İlişkili Faktörlere Göre İncelenmesi. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 17(39), 75-95.
- [28] Erkal, S. (2005). Kırıkkale Ovacık mahallesinde yaşayan 65 yaş ve üzeri kişilerin ev kazaları ile karşılaşma durumlarının ve kaza nedenlerinin incelenmesi. Turk Geriatr Derg, 8(1), 17-21.